

Wytyczne Grupy Praktyk Audytowania ISO 14001:2015

Audytowanie zlecenia na zewnątrz

(tłumaczenie Polskie Forum ISO 14000 – do celów szkoleniowych)

ISO 14001: 2015 nakłada na organizacje szereg wymagań związanych z kwestią cyklu życia w łańcuchu dostaw, ze szczególnymi odniesieniami do zewnętrznych dostawców i outsourcingu. Jak wyjaśniono we wstępie do normy, celem jest zapobieganie niezamierzonemu przeniesieniu wpływu na środowisko w inne miejsce w obrębie cyklu życia. Norma definiuje cykl życia jako „kolejne i powiązane ze sobą etapy systemu wyrobu (lub usługi), od pozyskania lub wytworzenia surowca z zasobów naturalnych do końcowego unieszkodliwienia”. Wyjaśnia dalej, że cykl życia produktu może obejmować etapy pokazane na poniższym schemacie:

Wyroby lub usługi dostarczane organizacji przez zewnętrznego dostawcę mogą obejmować dowolny z tych etapów, w zależności od charakteru działalności biznesowej organizacji oraz jej wymagań. Mogą to być produkty materialne, takie jak komponenty do wykorzystania w produkcji czy praca podwykonawców, lub usługi niematerialne, takie jak świadczenie usług finansowych czy też inne formy doradztwa.

łańcuchy dostaw mogą być bardzo złożone, a nie jest intencją normy ISO 14001 nakładanie nieproporcjonalnych obciążeń na organizacje w celu przeprowadzenia szczegółowych badań

łańcuchów dostaw lub poszczególnych wyrobów lub usług (na przykład poprzez przeprowadzanie szczegółowych ocen cyklu życia). To do organizacji należy określenie stopnia, w jakim odniesie się do kwestii związanych z cyklem życia.

Kontekst organizacji wpłynie na stopień, w jakim powinna się ona odnieść do kwestii związanych z cyklem życia. Na przykład organizacja wytwarzająca produkty niskiej jakości na rynek, na którym cena jest głównym punktem zainteresowania, może uznać, że problemy środowiskowe w łańcuchu dostaw nie są interesujące dla jej klientów, a także że sama organizacja ma niewielką możliwość nadzoru lub wpływania na swoich dostawców. I odwrotnie, organizacja opierająca swoją markę na dostarczaniu produktów pochodzących ze zrównoważonych źródeł ze znacznie większym prawdopodobieństwem będzie silnie współpracować z zewnętrznymi dostawcami.

Zaleca się, aby audytorzy zbadali podejście przyjęte przez organizację przy określaniu jej kontekstu, a także wynikający z kontekstu zakres SZŚ oraz sposób uwzględnienia w SZŚ kwestii związanych z cyklem życia i łańcuchem dostaw. Dowody na to, że problemy związane z cyklem życia są sprawą wysokiej rangi, można znaleźć w zobowiązaniach organizacji zawartych w polityce środowiskowej lub w innych komunikatach pochodzących od najwyższego kierownictwa.

Zaleca się, aby organizacje stosowały perspektywę cyklu życia identyfikując i oceniając swoje aspekty środowiskowe. W p. A.6.1.2 załącznika do normy wyjaśniono, że pełna ocena cyklu życia nie jest konieczna, ale organizacja powinna wziąć pod uwagę etapy cyklu życia oraz swój potencjał do nadzorowania lub wpływania na aspekty środowiskowe w ich obrębie. Zaleca się, aby audytorzy zbadali proces stosowany do identyfikacji i oceny aspektów środowiskowych, aby upewnić się, że jest on odpowiedni do kontekstu organizacji i zakresu jej SZŚ. Na przykład, czy przeprowadzono jakąś formę prostego odwzorowywania cyklu życia w celu zidentyfikowania, na których etapach cyklu życia mogą występować znaczące wpływy na środowisko i aby ustalić, czy można je nadzorować lub na nie wpływać?

Jeżeli organizacja przyjmie, że pewne aspekty uzasadniają zarządzanie łańcuchem dostaw, zaleca się, aby audytorzy zbadali, w jakim stopniu wymagania określone w p. 8.1 normy ISO 14001 zostały spełnione. Wymagania te obejmują środki, które należy podjąć w odniesieniu do procesów zleczanych na zewnątrz, zamówień na wyroby i usługi oraz kontaktów z zewnętrznymi dostawcami. Sprawdzenie zgodności może obejmować:

- środki podjęte w procesie projektowania i rozwoju (które mogą mieć wpływ na zewnętrznych dostawców) w celu zapewnienia uwzględnienia aspektów środowiskowych. Na przykład, jeśli firma sprzedaje suszarki do włosów o wysokiej sprawności energetycznej – czy dostawcy komponentów zostali zaangażowani na etapie projektowania?
- wymagania dotyczące kwestii środowiskowych stawiane przez organizację w procesie zamawiania wyrobów i usług (tj. czy istnieje potrzeba nadzorowania lub wpływania na powiązane aspekty środowiskowe). Na przykład:
 - czy określono szczegółowe wymagania dotyczące wyrobów lub usług,
 - czy organizacja posiada listę zewnętrznych dostawców spełniających określone wymagania środowiskowe,
 - czy proces zamawiania obejmuje ocenę kryteriów środowiskowych lub wyników zewnętrznych dostawców, i czy istnieją dowody, że jest to stosowane skutecznie i

okresowo sprawdzane (w ustalonych odstępach czasu lub po zakończeniu dostawy lub usługi)?

- procesy zastosowane do przekazania swoich wymagań dotyczących aspektów środowiskowych zewnętrznym dostawcom (w tym wykonawcom). Na przykład, czy specyfikacje wykluczające stosowanie niektórych substancji chemicznych w dostarczonych materiałach są przekazywane zewnętrznym dostawcom i czy zewnętrzni kontrahenci podejmujący prace w obiekcie otrzymują informacje dotyczące zasad tam obowiązujących?

Outsourcing (zlecenie na zewnątrz) to szczególna sytuacja, w której organizacja zawiera z zewnętrznym dostawcą umowę dotyczącą wykonywania części funkcji lub procesu organizacji. Przykłady obejmują wytwarzanie produktu w imieniu organizacji lub świadczenie usług, takich jak zarządzanie obiektami organizacji. W tej sytuacji działania podejmowane przez zewnętrznego dostawcę wchodzi w zakres SZŚ organizacji. Zaleca się, aby audytorzy ustalili, czy dostawca zewnętrzny został poinformowany o obowiązujących procesach systemu zarządzania i organizacja ocenia stopień ich realizacji.

Zaleca się, aby audytorzy ustalili czy inne procesy w ramach SZŚ są skutecznie stosowane do zewnętrznych dostawców, w tym:

- czy najwyższe kierownictwo współpracuje z zewnętrznymi dostawcami, aby wykazać znaczenie zarządzania aspektami środowiskowymi?
- jeśli organizacja stwierdziła, że kwestie środowiskowe w łańcuchu dostaw są jednym z jej kluczowych czynników sukcesu, czy zawarcie stosownego zobowiązania w polityce ochrony środowiska byłoby korzystne?
- czy organizacja jasno określiła odpowiedzialność i uprawnienia do zarządzania procesem wyboru, kontraktowania i oceny wyników zewnętrznych dostawców w odniesieniu do aspektów środowiskowych?
- czy organizacja należyście skoncentrowała się na określeniu ryzyk i szans dla organizacji związanych z zewnętrznymi dostawcami?
- czy zidentyfikowano wszystkie zobowiązania dotyczące zgodności związane z zewnętrznymi dostawcami (na przykład Firma A dostarcza odzież sprzedawcy detalicznemu. Sprzedawca stawia wymaganie, że do produkcji odzieży można stosować wyłącznie bawełnę organiczną. Jest to zapisane w umowie między obiema firmami i jednoznacznie staje się to zobowiązaniem dotyczącym zgodności. Firma A zleca produkcję niektórych części odzieży firmie B. Audytor musi ustalić, czy firma A podjęła stosowne środki w celu zapewnienia, że firma B również przestrzega tego zobowiązania kontraktowego.
- czy ustalono jakieś cele dotyczące wyników dostawców zewnętrznych (w stosownych przypadkach)? Czy te wyniki są śledzone?
- czy udostępniono niezbędne zasoby do zarządzania zewnętrznymi dostawcami?
- czy istnieją dowody na to, że zewnętrzni kontrahenci i personel świadczący usługi zlecone na zewnątrz są kompetentni i świadomi kwestii związanych z zarządzaniem aspektami środowiskowymi?
- czy procesy komunikacji z zewnętrznymi dostawcami są skuteczne?
- czy stosowne elementy udokumentowanej informacji są skutecznie utrzymywane?

- czy procesy gotowości i reagowania na sytuacje awaryjne uwzględniają wyroby i usługi dostarczane z zewnątrz (na przykład zagrożenia związane z materiałami dostarczonymi do obiektów należących do organizacji) i czy zewnętrzni wykonawcy i pracownicy zewnętrznymi są zaangażowani w próbne alarmy?
- czy wyniki zewnętrznych dostawców są monitorowane i audytowane?
- czy w przeglądzie zarządzania uwzględniono wyniki zewnętrznych dostawców?
- jak skuteczne jest ustalanie przyczyn źródłowych dla problemów związanych z zewnętrznymi dostawcami oraz czy organizacja informuje ich o tych problemach i śledzi stosowne działania usprawniające?

Zaleca się, aby audytorzy pamiętali, że norma ISO 14001:2015 zapewnia znaczącą elastyczność w zarządzaniu kwestiami środowiskowymi odnoszącymi się do zewnętrznych dostawców. Zaleca się, aby organizacja rozważyła swoje potrzeby w zakresie zarządzania zewnętrznymi dostawcami, biorąc pod uwagę potencjalne ryzyka i szanse związane z jej aspektami środowiskowymi i kontekstem działania. Zaleca się, aby audytorzy przeanalizowali wyniki określania kontekstu i zakresu SZŚ w celu właściwego zaplanowania szczegółowości badania procesów zarządzania zewnętrznymi dostawcami.

Więcej informacji na temat Grupy Praktyk Audytowania ISO 14001 można znaleźć w dokumencie: Introduction to the ISO 14001 Auditing Practices Group (Wprowadzenie do Grupy Praktyk Audytowania ISO 14001).

Informacje zwrotne od użytkowników zostaną wykorzystane przez Grupę Praktyk Audytowania ISO 14001 w celu identyfikacji potrzeby opracowania dodatkowych dokumentów z wytycznymi lub aktualizacji istniejących.

Komentarze można przesyłać na następujący adres e-mail: Nele.Zgavc@bsigroup.com

Inne dokumenty i prezentacje Grupy Praktyk Audytu ISO 14001 można pobrać ze stron internetowych:

www.iaf.nu

<https://committe.iso.org/sites/tc207sc1/home/projects/published/iso-14001---environmental-manage/iso-14001-auditing-practices-gro.html>

Zastrzeżenia prawne

Dokumenty te nie zostały zatwierdzone przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO), podkomitety Komitetu Technicznego ISO TC 207 ds. Zarządzania środowiskowego i audytu środowiskowego (ISO / TC207 / SC1 i SC2) ani Międzynarodowe Forum Akredytacyjne (IAF). Informacje w nich zawarte są dostępne do celów edukacyjnych i komunikacyjnych. Grupa Praktyk Audytowania ISO 14001 nie bierze odpowiedzialności za jakiegokolwiek błędy, przeoczenia lub inne zobowiązania, które mogą wynikać z dostarczenia lub późniejszego wykorzystania tych dokumentów.